14/04/2020

Η αλείψασα τον Κύριο μύρα & η αγία Μαρία η Μαγδαληνή

/ Ορθόδοξες Προβολές

Γεώργιος Ν. Μανώλης, Αρχισυντάκτης Ενότητας Ορθοδοξία – Πεμπτουσία

Σήμερα το εσπέρας της Μεγάλης Τρίτης κατά τον όρθρο της Μεγάλης Τετάρτης στους Ναούς ψάλλεται το γνωστό τροπάριο «η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή…» σύνθεση της αγίας Κασσιανής εμπνευσμένο και αυτό όπως και όλη η υμνογραφία της Μεγάλης Τετάρτης από την ευαγγελική διήγηση με το περιστατικό της πόρνης, η οποία προσήλθε στον Κύριο και με δάκρυα μετανοίας και άρωμα πολύτιμο ένιψε σε ένδειξη μετανοίας τους πόδας του Κυρίου.

Το γεγονός της μυρώσεως αναφέρεται και από τους τέσσερεις Ευαγγελιστές, χωρίς όμως να αποδίδεται στα ίδια πρόσωπα, καθώς μέσα στο ευαγγελικό κείμενο παρουσιάζονται τρία διαφορετικά περιστατικά μυράλειψης του Κυρίου. Η μία περίπτωση είναι αυτή της αμαρτωλής γυναίκας της διηγήσεως του Ευαγγελιστή Λουκά, στο σπίτι του Φαρισαίου, που έφερε ένα αλαβάστρινο δοχείο με μύρο, αλείφοντας με αυτό τα πόδια του Ιησού, βρέχοντας τα με τα δάκρυα της και

σκουπίζοντας τα με τα μαλλιά της. Πιθανόν να πρόκειται για την ίδια αμαρτωλή γυναίκα, την οποία είχε ο Χριστός γλιτώσει από τον δημόσιο λιθοβολισμό, αποτρέποντας το οργισμένο πλήθος με την γνωστή Του ρήση «ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθο βαλέτω», προτρέποντας την «πορεύου και μηκέτι αμάρτανε».

Η γυναίκα αυτή ταυτίστηκε λανθασμένα με τη Μαρία, την αδερφή της Μάρθας και του Λαζάρου, η οποία αναφέρεται στην δεύτερη περίπτωση μυράλειψης του Κυρίου. Έξι μέρες πριν από το Πάσχα, ετοίμασαν δείπνο στον Χριστό η Μάρθα διακονούσε, ενώ ο αναστημένος Λάζαρος καθόταν στο τραπέζι του δείπνου, τότε η Μαρία πήρε μία φιάλη από το πιο ακριβό άρωμα και άλειψε τα πόδια του Ιησού, από ευγνωμοσύνη. Έπειτα σκούπισε με τα μαλλιά της τα πόδια Του, και όλο το σπίτι γέμισε με την ευωδία του μύρου. Τέλος στα ευαγγελικά κείμενα παρουσιάζεται άλλη μία περίπτωση μυραλείψεως του Κυρίου. Όμως οι δύο παραπάνω περιπτώσεις ταυτίστηκαν, επειδή μοιάζουν κάπως τα δύο γεγονότα της μυρώσεως.

Λόγω λοιπόν του ταυτισμού των γυναικών παρερμήνευσαν και παρεξήγησαν αβάσιμα και αναπόδεικτα το πρόσωπο της Μαγδαληνής Μαρίας, ταυτίζοντας το με το πρόσωπο της Μαρίας της αδερφής του Λαζάρου, και κατά συνέπεια με το πρόσωπο της πόρνης, δίνοντας με την αχαλίνωτη φαντασία τους απαράδεκτες προεκτάσεις σε ανιστόρητα σκάνδαλα και μυθοπλασίες. Τη σύγχυση επέτεινε η μεταφορά του λειψάνου της αγίας της Μαγδαληνής από την Έφεσο στην Κωνσταντινούπολη το 890 μ.Χ. από τον αυτοκράτορα Λέοντα Στ’ το Σοφό, μαζί με το λείψανο του αγίου Λαζάρου από την Κύπρο. Οι δυο ανακομιδές συνεορτάστηκαν από τη δυτική Εκκλησία στις 4 Μαΐου, με συνέπεια να ταυτιστεί εσφαλμένα η Μαγδαληνή με την Μαρία, την αδερφή του Λαζάρου, ασχέτως αν δηλώνεται ως καταγωγή της Μαγδαληνής τα Μάγδαλα, ενώ ο Λάζαρος και οι αδερφές του από τη Βηθανία.

Πατρίδα της Μαρίας υπήρξε η πόλη Μάγδαλα, εξού και έλαβε την προσωνυμία Μαγδαληνή. Το γεγονός ότι την προσφωνούν οι Ευαγγελιστές με το προσωνύμιο της γενέτειρας της, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν είχε ούτε άνδρα ούτε γιο, αφού ήταν παλιά συνήθεια η γυναίκα να ονομάζεται βάσει του ονόματος του άνδρα της, ο οποίος την εκπροσωπεί δημόσια και νομικά.

Σύμφωνα με τους Ευαγγελιστές η Μαρία Μαγδαληνή αναφέρεται ως μία από τις μαθήτριες του Ιησού, που τον συνόδευαν στο ιεραποστολικό Του έργο, υπήρξε μία από τις πρώτες μάρτυρες της Αναστάσεως, σημείο συνάντησης και γνωριμίας της με τον Ιησού υπήρξε η θεραπεία της από τον Κύριο, αφού επί πολύ καιρό, προτού συναντήσει τον Χριστό βασανιζόταν από 7 δαιμόνια, από τα οποία ο Κύριος την απελευθέρωσε. Η αλήθεια είναι ότι σε κανένα από τα ιερά Ευαγγέλια δεν χαρακτηρίζεται ως αμαρτωλή. Οι δε Πατέρες όταν κάνουν αναφορά στην αγία

Μαρία την Μαγδαληνή αναφέρονται στην σωφροσύνη και την παρθενία της.

Η πλάνη για την αγία Μαρία τη Μαγδαληνή αρχίζει πρώτα από τα μυθεύματα της ραββινικής εβραϊκής φιλολογίας (Ταλμούδ), η οποία παρουσιάζει ατεκμηρίωτα τη Μαγδαληνή ως μοιχαλίδα. Την κακόβουλη αυτή παρερμηνεία χρησιμοποίησαν οι γνωστικές αιρέσεις, για να μειώσουν το κύρος της Αγίας, αλλά και να αμφισβητήσουν την θεία φύση του Κυρίου.

Το γεγονός της ταύτισης των γυναικών που άλειψαν με μύρο τον Ιησού ανάγεται στον 2ο αιώνα. Πρώτος ταύτισε τις γυναίκες ο Τερτυλλιανός, ο οποίος, όμως διαστέλλει από τα δύο πρόσωπα τη Μαρία τη Μαγδαληνή. Τον 6ο αιώνα ο άγιος Γρηγόριος Α’ ο Διάλογος, πάπας Ρώμης (540-604), ήταν ο πρώτος που ταύτισε και εξομοίωσε την αμαρτωλή του Λουκά με τις δύο Μαρίες, του Λαζάρου και τη Μαγδαληνή. Το κείμενο της ομιλίας του αφήνει να εννοηθεί ότι ο ταυτισμός των γυναικών ήταν προσωπική γνώμη του, που δεν στηρίζεται ούτε στην Καινή Διαθήκη ούτε στην αρχαιότερη παράδοση της Εκκλησίας.

Η προσωπική θέση του πάπα Γρηγορίου αναπτύχθηκε για την προβολή της μετάνοιας προς πνευματική οικοδομή του ποιμνίου του. Δεν ευρίσκεται στην παράδοση, παρά ταύτα επικράτησε στη Δυτική Χριστιανοσύνη και από εκεί μεταφέρθηκε στην Ανατολή, χωρίς όμως να βρει πολλούς αποδέκτες. Οι περισσότεροι Πατέρες δέχτηκαν ότι δεν πρόκειται για τη Μαρία τη Μαγδαληνή αλλά για δύο άλλες γυναίκες, που άλειψαν με μύρο τον Κύριο. Η μία ήταν η αμαρτωλή της διηγήσεως του Λουκά και η άλλη ήταν η Μαρία, η αδελφή της Μάρθας και του Λαζάρου κατά τον Ιωάννη, και έχουμε ακόμα μία περίπτωση κατά τον Ματθαίο και τον Μάρκο.

Η αγία Μαγδαληνή θεωρήθηκε ως αμαρτωλή για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος, είναι ο αυθαίρετος ταυτισμός του προσώπου της με την αμαρτωλή γυναίκα της διηγήσεως του Λουκά και ο δεύτερος, είναι η εσφαλμένη ερμηνεία της θεραπείας της από τα επτά δαιμόνια, πού συνδέθηκε με τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα. Σχετικά με τον πρώτο λόγο, φάνηκε από τις ευαγγελικές διηγήσεις ότι εσφαλμένα ταυτίστηκε η Μαγδαληνή Μαρία με την ανώνυμη αμαρτωλή της διηγήσεως του Ευαγγελιστή Λουκά. Σχετικά με τον δεύτερο λόγο, πρέπει να πούμε πως ούτε ο Μάρκος ούτε ο Λουκάς υπονοούν ότι τα επτά δαιμόνια, από τα οποία ήταν κυριευμένη η Μαγδαληνή Μαρία, ήταν αμαρτήματα, αλλά πρόκειται για δαιμόνια. Άλλωστε ο Ιησούς δεν μεταχειρίζεται τη δαιμονοπληξία ως ασθένεια ή ως αμαρτία, αντιθέτως κάνει σαφή διάκριση μεταξύ των δαιμονισμένων και των αμαρτωλών.

Αν ήταν αληθινά όσα γράφηκαν για τη Μαρία την Μαγδαληνή, δεν θα απέφευγε η

Εκκλησία να γράψει και να πει τα ίδια ή παρόμοια με όσα έγραψε και δίδαξε για την αμαρτία του Δαβίδ, για τον διώκτη Παύλο, για το αμαρτωλό παρελθόν του Αυγουστίνου και της Μαρίας της Αιγύπτιας και τόσων άλλων αμαρτωλών, ως πρότυπα μετανοίας. Άλλωστε όπως πολύ όμορφα σημειώνεται η Εκκλησία ανοίγει το Τριώδιο με ένα τελώνη και έναν άσωτο και συνεχίζει την Μεγάλη Εβδομάδα με μία πόρνη και ένα ληστή Που δείχνουν τον δρόμο της Αλήθειας, που περνά μέσα από την ταπείνωση και την μετάνοια. Όμως η αναφορά σε ανύπαρκτα γεγονότα και καταστάσεις σχετικά με το πρόσωπο της Αγίας Μαρίας έχει στόχο την αμφισβήτηση της προσωπικότητας της και τη βλασφημία του προσώπου του Χριστού.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. Αγία Μαγδαληνή. Το ιερό κειμήλιο της Σιμωνόπετρας, Σιμονωπετρίτικα 2, εκδ. Ι. Μ. Σίμωνος Πέτρας, Άγιον Όρος 2012.
2.Γαρίτση Κων., Μαρία Μαγδαληνή, εκδ. Θεσβίτης, Θήρα 2006.
3.Ζιόμπολα Νεκ. (αρχιμ.), Η Ισαπόστολος Μαρία η Μαγδαληνή και η βυζαντινή Υμνογράφος Κασσιανή. Οι παρεξηγημένες – Χρέος η αποκατάστασις των, Αθήνα 2009.
4.Καραδήμου Ευ., Μαρία η Μαγδαληνή, εκδ. Ορθοδόξου Τύπου, Αθήναι 1988.
5.Κασσελούρη – Χατζηβασιλείου Ελ., Η διήγηση της μυράλειψης του Ιησού στα Ευαγγέλια, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2006.
6.Παταπίου μοναχού αγιορείτου, Αγία Μαρία η Μαγδαληνή. Αυτή που αγάπησε πολύ, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 2005.